

VERDEN ER VÆLTET

Verden er væltet. Nej ikke endnu, men den er lige ved at tippe over.

En ung dreng opholder sig, ligesom alle andre, på sit værelse. Her sætter en skoleopgave gang i tanker og fantasier over, hvem han selv er. Han står midt i sin alders virvar og forvirring, og mens han kastes rundt mellem følelser og forestillinger, bliver spørgsmål og forventninger til, hvem han er, og hvad der skal blive af hans fremtid, ved med at presse sig på. Stemmer fra omverdenen dukker uinviteret op i forvrængede zoom-samtaler, og selv sin egen stemme genkender han ikke længere.

Forestillingen er bl.a. baseret på interviews med aldersgruppen og udformes som en collage af følelser, temaer og skiftende stemninger. Under overskrifter som ensomhed, kærlighed, lyst, venskab og tvivl giver forestillingen stemme til nogle af de tanker og følelser, der rører sig i et ungt menneske på vej til at blive voksen i begyndelsen af det 21. århundrede.

Verden er væltet er en sårbar, humoristisk og fabulerende forestilling om at finde sig selv i de andres fortælling.

Introduktion til materialet

Det følgende materiale går i dybden med tematikker fra forestillingen såsom identitet, ensomhed, fremtidsfrygt og forventninger. Temaerne berøres gennem en række forskellige øvelser, der er fordelt under to hovedafsnit. Vi håber, I vil vælge blandt øvelserne, som det passer jeres undervisning og klassetrin. Materialet er tiltænkt elever fra udskolingen til gymnasiet, og niveauet i øvelserne varierer. Øvelserne kan oplagt anvendes i dansk, samfundsfag eller krydsfag, og de fleste af dem egner sig både til undervisning i klasselokalet og til online-undervisning. Ud over øvelserne indeholder materialet et videointerview med dramatiker Tomas Lagermand Lundme, ledsaget af et par arbejdsspørgsmål. Sidst i materialet findes et afsnit om digitalt teater samt en introduktion til forestillingsanalyse. Vi håber, I kan bruge materialet til at arbejde med forestillingen, og som udgangspunkt for relevante refleksioner og diskussioner i jeres undervisning.

God arbejdslyst!

VERDEN ER VÆLTET – FAKTA

Forestillingen er skabt i tæt samarbejde mellem alle medvirkende på og bag scenen.

Idé og iscenesættelse **Adelaide Bentzon** Medvirkende **Tobias Shaw Petersen**

Tekster **Tomas Lagermand Lundme** Dramaturgi og video-koncept **Erik Pold**

Sound-design, musik og sangtekster **Tobias Shaw Petersen** Videodesign **Helle Lyshøj**

Teknik og afvikling **Rasmus Månsson** Instruktørassistent **Minna Højholt**

Producent **Ann-Jette Caron** Bygger **Mikkjal Galan** Lyskonsulent

Martin Danielsen Streaming **Søren Knud Christensen**

Spilleperiode i København **24. – 25. marts 2021**

Spillested **Teater Zeppelin**

Varighed **50 minutter**

Aldersgruppe **Fra 12 år**

Indhold

Interview med dramatikeren	4
Øvelser og opgaver	5
At være sig selv	5
At være sit køn – <i>Diskussionsøvelse</i>	5
At være alene – <i>Talkshow-øvelse</i>	6
At være lykkelig – <i>Refleksionsøvelse</i>	7
I en væltende verden	8
Fremtid, frygt og forventninger – <i>Skriveøvelse</i>	8
Kriseretorik om ungdommen - <i>Analyseøvelse</i>	9
Midt mellem poler - <i>Debatdysten</i>	10
Digitalt teater – et paradoks?	11
Forestillingsanalyse	12

Interview med dramatikeren

I dette filmede zoom-møde fortæller forestillingens dramatikere, Tomas Lagermand Lundme, om de indledende processer bag skabelsen af forestillingens tekst, og hvorfor han synes, det er relevant at fortælle denne historie netop i dag. Interviewet er delt op i 3 dele af ca. 3-5 minutter med tilhørende arbejdsspørgsmål. I kan evt. arbejde med interviewet i grupper af 3, hvor man ser hver sin del, svarer på spørgsmålene og efterfølgende udveksler med hinanden.

Del 1: Om forestillingens handling og tematikker

Link ["Verden er væltet" interview med Thomas del 1 - YouTube](#)

Længde **4 minutter**

Spørgsmål

- Vælg 3 pointer i Tomas' svar, som du synes er særligt relevante eller interessante
- Hvad er ifølge Tomas meningen eller potentialet ved talkshowene i forestillingen?
- Nu har du hørt hans svar på, hvad forestillingen handler om. Hvad vil være dit svar?

Del 2: Om processen bag at skrive forestillingen

Link [Interview med Thomas del 2 - YouTube](#)

Længde **5 minutter**

Spørgsmål

- Vælg 3 ting, Tomas fortæller om, du synes er særlig relevante eller interessante
- Hvilken forskel tror du, det gør, at forestillingens tekst er baseret på interviews med unge drenge?
- Hvilke ligheder og forskelle tror du, der er mellem at være ung i dag og for f.eks. 30 år siden?

Del 3: Om hvorfor forestillingen skal spilles netop nu

Link [Interview med Thomas del 3 - YouTube](#)

Længde **3 minutter**

Spørgsmål

- Vælg 3 pointer i Tomas' svar, du synes er særligt relevante eller interessante
- Hvilke konsekvenser ser du ved coronanedlukningen?
- Er du enig i Tomas' pointe omkring ansvar?
- Synes du, forestillingen er særligt relevant at se netop nu? Hvorfor/hvorfor ikke?

At være sig selv

Verden er væltet begynder med, at Tobias og hans klassekammerater bliver stillet følgende opgave:

I skal lave et 'personligt narrativ' – en fortælling om hvem du er som individ lige nu. Opgaven skal svare på, hvordan I hver især er påvirket af tidens strømninger som #metoo, coronapandemien, klimakrisen og den nutidige debat om kønsidentitet på godt og ondt. Hvordan påvirker de ting, der sker i verden og i den offentlige debat, hvordan I ser jer selv? Hvem er I lige nu?

Det ved Tobias ikke rigtigt, hvordan han skal svare på, og han går i stedet i gang med at skrive sange, interviewe sig selv, lave videoer til sin youtube-kanal og meget mere. Men spørgsmålet om, hvem Tobias er, og hvad han vil, bliver ved med at vende tilbage og forstyrre ham.

Diskuter i grupper, hvordan I ville reagere, hvis I fik sådan en opgave. Oplever I ofte, at I skal fortælle, hvem I er? Hvordan svarer man på det? Og hvorfor skal man vide, hvem man er? Er man nødt til at vide, hvem man er, for at kunne være sig selv? Hvad gør det svært at være sig selv?

At være sit køn – Diskussionsøvelse

Noget af det, der måske kan gøre det sværere at være sig selv, i hvert fald for Tobias, er at skulle leve op til forestillinger om at blive 'en rigtig mand' (eller kvinde). For hvad vil det overhovedet sige i 2021?

Denne øvelse er en meget simpel måde at komme i gang med at diskutere vigtige problemstillinger i klassen, hvor alle tager stilling til et konkret spørgsmål eller udsagn. Her kan I tage udgangspunkt i citater om kønsforestillinger i dag (I kan også bruge øvelsen til at diskutere andre emner fra forestillingen, der er relevante for jer). Som indledning til øvelsen kan I oplagt læse uddrag af de artikler, citaterne er hentet fra:

<https://www.information.dk/indland/2021/02/ungdomslivet-stadig-praeget-fordomme-rigtige-piger-rigtige-dreng>

<https://www.folkeskolen.dk/528467/formes-piger-og-dreng-af-biologi-eller-kultur>

<https://www.information.dk/debat/2015/09/mr-12-tal-brug-afvaenning>

<https://www.berlingske.dk/danmark/forskellen-har-aldrig-vaeret-storre-i-skolen-vi-har-indrettet-en-skole-for>

Hvis I er fysisk til stede i klasselokalet udføres øvelsen ved at skubbe borde og stole ud til siden, så der er god plads at bevæge sig på. I stiller jer i midten af rummet, og den ene endevæg kaldes "helt enig" og den modsatte "helt uenig". Læreren læser et udsagn, og I har så 10 sekunder til at placere jer i spektret mellem de to vægge, afhængigt af jeres holdning til udsagnet. Når alle har 'taget stilling', spørger læreren forskellige elever, hvorfor de har placeret sig, som de har.

Hvis I har undervisning online skal I alle bruge et stykke papir klippet ud i 10 felter, der gives hver sit nummer fra 1-10. 10 er "helt enig" og 1 "helt uenig". Læreren læser et udsagn op, og I har så 10 sekunder til at vælge, hvilket tal der passer bedst til jeres holdning, hvorefter I holder den valgte papirlap op til kameraet. Alle holder sit tal synligt, og læreren spørger forskellige elever, hvorfor de har valgt det tal, de har.

Idéer til citater fra artiklerne ovenfor

- *Drengene har mere brug for fysisk bevægelse, udfordring og konkurrence*
- *Grundlæggende er der ikke så stor forskel på drenge og piger*
- *Når man tager i byen, så er det drengene, der skal lægge op til pigerne*
- *Selv værd og social status fylder mindst lige så meget hos drenge som hos piger*
- *Piger passer bedre ind i den boglige folkeskole, hvor trivsel og gruppearbejde fylder meget*
- *Drengene vil gerne prøve at dirigere det hele selv og være lidt udfordrende*
- *Ungdomslivet er stadig præget af fordomme om rigtige piger og rigtige drenge*

ØVELSER OG OPGAVER

At være alene – *Talkshow-øvelse*

I forestillingen laver Tobias et slags talkshow, hvor han taler med sig selv om alt muligt.

I denne øvelse kan I ligesom Tobias lave jeres eget talkshow om nogle af de temaer, der optræder i forestillingen: savn, kærlighed og ensomhed.

Øvelsen udføres i par, hvor man skiftes til at spille talkshowvært. Talkshowværten starter med at skrive et par spørgsmål ned til hvert tema, så der er minimum 6 spørgsmål i alt (se evt. idéer til spørgsmål nedenfor). Når I begge er klar, byder talkshowværen 'gæsten' velkommen og stiller sine spørgsmål et ad gangen – og spørger også meget gerne ind til det, der bliver svaret. Derefter bytter I. Til sidst kan I samle op sammen i klassen og evt. vise enkelte talkshows for hinanden.

Spørgsmål

- Hvad savner du mest under corona/Hvad savnede du mest under corona?
- Kender du følelsen af at savne noget, du ikke ved hvad er?
- Hvilken form for kærlighed oplever du mest i f.eks. film og serier?
- Er kærlighed kun noget, man har med en kæreste?
- Er kærlighed noget, man skal gøre sig fortjent til?
- Hvad betyder det for dig at være alene? Er det noget du har brug for en gang imellem?
- Er det at være ensom det samme som at være alene?
- Har coronanedlukningen givet dig nye tanker om det at være ensom?

ØVELSER OG OPGAVER

At være lykkelig – Refleksionsøvelse

Tobias spørger på et tidspunkt Siri om vejvisning til lykke og får svaret *Hvilken lykke? Klik på den lykke du vil vælge*. Samtidig bliver forældrenes stemmer ved med at sige, at Tobias skal sørge for at træffe de rigtige valg, så han kan få et lykkeligt liv. Men kan man selv styre om man bliver lykkelig i fremtiden? Er lykke noget man vælger?

Denne øvelse går ud på at reflektere over, hvad lykke egentlig er for en størrelse. Begynd med hver for sig at tænke over følgende spørgsmål – skriv et par stikord ned, så du kan huske dine tanker:

Spørgsmål

- Er lykke noget, du tænker over i din dagligdag?
- Hvor mange forskellige former for lykke kan du komme i tanke om? Er nogle bedre end andre?
- Læs dette korte digt af Søren Ulrik Thomsen
- Hvilken form for lykke optræder her?
- Hvilken form for ensomhed?
- Er lykke og ensomhed modsætninger?

Én gang om dagen er ensomheden så stor

at man ikke kan stille noget op med den.

Og én gang er lykken.

Indimellem må man så se at få ordnet sine ting.

Efter alle har reflekteret kort på egen hånd, diskuteres spørgsmålene og digtet i små grupper.

I en væltende verden

Fremtid, frygt og forventninger – Skriveøvelse

Tobias hoved er fyldt med stemmer, der bombarderer ham med forventninger til, hvem han skal være og hvilken fremtid, han skal have. Denne øvelse går ud på at sætte ord på nogle af de forventninger, man kan have til sin egen fremtid, og de forventninger, man kan møde fra sin omverden.

1. Fri tankestrøm Første del af øvelsen er en lyn-skriveøvelse. Sæt et ur på 10 minutter, hvor I alle skriver nonstop om jeres egne forventninger til fremtiden. Det behøves ikke at lyde godt eller at være uden fejl; det vigtige er bare at skrive derudad. Hvis man på et tidspunkt går i stå, gælder det om at blive ved med at skrive, om det så bare er volapyk, indtil tankerne kommer. Her er nogle spørgsmål, der kan hjælpe skrivningen på vej: Hvor ofte tænker du på din fremtid? Hvilke forventninger har du til din fremtid? Er fremtiden noget, du glæder dig til eller bekymrer dig for – eller begge dele?

2. De voksnes bud Anden del af øvelsen går ud på at kigge nærmere på de forventninger og forestillinger, voksne kan have til, og om, unge i dag. Medier, kunstnere, politikere, forskere m.fl. forsøger ofte at få greb om, hvad det vil sige at være ung, og hvad de unge frygter for og forventer af deres fremtid. Her er tre vidt forskellige bud:

A) Europas unge frygter især klimaforandringer, terrorangreb og en fremtid som arbejdsløse

<https://www.unicef.dk/publikationer/europas-unge-frygter-isaer-klimaforandringer-terrorangreb-og-en-fremtid-som-arbejdsloese/>

Denne artikel fra Unicef forsøger på baggrund af en omfattende undersøgelse at konkludere, hvad unge europæere frygter i forhold til deres fremtid. Kan du genkende nogle af de bekymringer, artiklen beskriver? Undersøgelsen blev lavet i 2018. Tror du resultatet ville være anderledes i dag?

B) Et råd til ungdommen

https://www.youtube.com/watch?v=y35O3qaGaMY&ab_channel=JensN%C3%B8rrem%C3%B8lle

Denne sang af Jens Nørremølle beskriver nutidens unge som 'fremtidsangste og nutidsramte', og fortælleren i sangen har en masse forestillinger om, hvad unge går op i. Se musikvideoen og notér så mange ord fra teksten, du kan nå at opsnappe. Hvordan bliver de unge beskrevet? Hvordan er de fremstillet i videoen? Sangen er selvfølgelig sarkastisk, men er der noget af det, sangen udtrykker, du genkender?

C) #Metoo-debatten efterlader unge drenge forvirrede og usikre

<https://www.information.dk/debat/2021/02/metoo-debatten-efterlader-unge-drenge-forvirrede-usikre?fbclid=IwAR1IfURTttPe3igJgmciEPriSuzM3a5MS9cAG8AG6j5fLqP08fCVvOZioAw>

Denne kommentar af seksualist Julie Nielsen fokuserer på unge drenge i forhold til #metoo-bevægelsen. Læs kommentaren og overvej følgende spørgsmål: Hvem henvender hun sig til, og hvad er hendes budskab? Hvad er de unge drenge ifølge hende optagede af og bekymrede for?

3. Læserbrev Sidste del af øvelsen går ud på at give dit eget bud. Er ungdommen i dag så bekymret om fremtiden, klimaet, #metoo osv., som nogle tror? Hvad tror du? Hvad bekymrer og optager dig?

Vend tilbage til del 1. Læs din tekst igennem og ret som du synes. Kopiér så teksten ind i et nyt dokument og prøv at skrive den om til et læserbrev.

Læs eventuelt jeres læserbreve op for hinanden og overvej, om I har lyst til at sende nogle af dem ind til en avis.

Kriseretorik om ungdommen - *Analyseøvelse*

Hvilke forventninger kommer i spil, når verden pludselig er i krise? Gennem det sidste år med Covid-19 er der i høj grad blevet talt til, og om, 'ungdommen'. Denne øvelse går ud på at analysere noget af den retorik, der er blevet brugt om de unge gennem det seneste år, og at se nærmere på de krav, der bliver stillet til unge fra en væltende omverden. Øvelsen kan udføres individuelt eller i små grupper.

1

Se nedenstående tre videoklip med uddrag af taler og analysér sprogbrugen og de retoriske virkemidler. Inddrag gerne diskursanalyse eller andre metoder, I kender fra undervisningen, og brug evt. spørgsmålene i kassen til højre.

2

Overvej, hvordan talerne adskiller sig fra hinanden i forhold til hvem, der fremfører dem og hvornår.

3

Hvordan beskriver talerne det at være ung? Hvad mener de er vigtigt for unge? Diskutér om I er enige.

Mette Frederiksen, 17. marts 2020

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/baade-dronningen-og-statsministeren-med-loeftet-corona-pegefinger-til-unge>

Bent Høie, 29. april 2020

<https://nyheder.tv2.dk/udland/2020-04-29-norsk-ministers-tale-til-de-unge-er-gaaet-viralt-naeste-sommer-findes-ikke-naar-du>

Sikkerhedsstyrelsen, 26. december 2020

https://www.youtube.com/watch?v=3aOsQdju7vk&ab_channel=Sikkerhedsstyrelsen

Hvordan vil du karakterisere sproget? Er der f.eks. særlige ord, der går igen?

Hvilke appelformer (patos/etos/logos) er i spil og hvordan bliver de anvendt?

Hvordan bliver talerne fremført? Taler personen langsomt/hurtigt/roligt/passioneret ...? Hvordan virker det?

Hvad er talens budskab?

ØVELSER OG OPGAVER

Midt mellem poler - *Debatdysten*

Denne øvelse går ud på at kropsliggøre polariseringen i den offentlige debat og at sætte fokus på, hvordan det kan føles at stå midt i et kaos af holdninger, man skal tage stilling til. Øvelsen er et spil, der involverer hele klassen, og som desværre ikke kan foregå online (men evt. udendørs).

Klassen deles op i 3 hold, der skiftes til at debattere mod hinanden to hold ad gangen, mens det tredje hold observerer. Holdene får tildelt et aktuelt politisk emne (se eksempler nedenfor) og hver deres synspunkt at forsvare. Idéen er at forsøge at forsvare en holdning, selvom man ikke deler den selv.

Øvelsen forløber således:

1

Hold A og B får 5 minutter til hurtigt at researche deres emne og skrive argumenter ned.

2

Hold A og B stiller sig overfor hinanden med god afstand mellem holdene, og hold C og læreren placerer sig i "ingenmandslandet" midt mellem dem.

3

Hold A og B debatterer så i 10 minutter. Der er ingen ordstyrer, og det må gerne blive kaotisk.

4

Efter de 10 minutter vælger læreren et vinderhold (det hold, der argumenterede mest overbevisende), og hold C fortæller, hvordan det var at stå i midten.

5

Øvelsen gentages, så alle kommer til at opleve både at dyste og at stå i midten. Til slut kåres det hold, der vandt flest gange, som vindere af Debatdysten. Øvelsen rundes af med at tale om, hvordan det var at stå midt i virvaret af forskellige stemmer og argumenter.

Eksempler

1) Hold A og B debatterer **klimaforandringerne**. Hold A mener, regeringens klimapolitik er uambitiøs, og at der bør gøres mere for at mindske Danmarks klimaaftryk. Hold B er imod og mener, der i forvejen bliver gjort alt for meget for klimaet.

2) Hold B og C debatterer **coronasituationen**. Hold B mener, at restriktionerne bør skærpes, så vi er sikre på at holde smitten nede, indtil alle er vaccinerede. Hold C er imod og mener, at restriktionerne er alt for store indgreb i den personlige frihed og bør fjernes.

3) Hold C og A debatterer **(post-)kolonialisme**. Hold C mener, at Danmark bør forholde sig mere til sin fortid som kolonimagt ved bl.a. at fjerne statuer af datidens koloniherrer. Hold A er imod og mener, at det er så lang tid siden, at det er skørt at problematisere.

Digitalt teater – et paradoks?

Coronapandemien har tvunget teatre verden over til at finde nye måder at nå ud til publikum. Mange forsøger sig med digitale løsninger, mens vi venter på, at samfundet kan åbne igen, f.eks. Det Kongelige Teaters Kgl-Xtra, hvor man kan se filmede opførelser af skuespil, ballet og opera, Aalborg Teaters live-streamede premierer, eller Coronamonologerne på Østerbro Teater. Men når teater bliver noget, man kan se hjemme på sin computer, er det så stadig teater? Hvad er forskellen på teater og film? Og hvis vi kan streame teater hjemmefra, hvorfor så overhovedet gå fysisk i teatret? Kunne det digitale teater være mere end blot en Corona-løsning?

Teateranmelder Anne Middelboe Christensen skriver, hvordan hun savner *Kicket ved at tage af sted til et teater, at gå ind i teatersalen, betragte det øvrige publikum, finde min plads [...] og at lade mørket sænke sig og kunsten begynde.*

Når vi ikke må samles fysisk, fjernes det, der for mange er kernen ved scenekunsten, samtidig med at den måske bliver mere tilgængelig for andre. På den måde har coronapandemien ført til mange overvejelser omkring, hvad teater egentlig er.

Hvad kendetegner teater?

Teaterforskere har til alle tider diskuteret og kommet med nye bud på, hvad teater er.

I 1968 opstillede Eric Bentley en 'teaterformel', der definerer teater således: *A spiller B, mens C ser på.*

Andre tilføjer, at teater er en begivenhed i tid og rum. For den tyske teaterforsker Erika Fischer-Lichte er teatret kendetegnet ved den fysiske tilstedeværelse af publikum og skuespillere, der gensidigt påvirker hinanden i et evigt loop af feedback. Dette fænomen, (der også kan forklares ud fra den såkaldte "tomattest" – se boksen til højre) er noget, man særligt kan få øje på ved at gå ind og se den samme forestilling flere gange. Selvom replikkerne er de samme, vil oplevelsen ofte være helt forskellig, bl.a. fordi publikum er forskelligt. Nogle aftener griner publikum måske meget, og smitter skuespillerne med den energi. Ifølge denne definition er teater med andre ord kendetegnet ved at udspille sig *live*.

Tomater i teatret

I gamle dage var teater ikke noget, man sad stille og kiggede på – lyset var tændt i salen gennem hele forestillingen, publikum snakkede, og det skete endda, at der opstod slåskampe på publikumsrækkerne. På samme måde var det også mere almindeligt, at publikum reagerede på det, der foregik, og gav deres mening til kende, hvis de f.eks. var uenige i handlingen eller syntes, at en skuespiller var dårlig. I vilde tilfælde kunne nogen finde på at komme tilbage en anden dag med tomater, for at kaste dem efter skuespillere, man var utilfreds med.

Tomattesten

Tomattesten er et slags kriterie for, om noget kan kaldes teater (ifølge dem, der opfandt testen). Den går på, at hvis man kan kaste en tomat op på scenen, og det *udløser en reaktion* og påvirker det, der sker, så kan vi kalde det teater. Det kan godt være, at skuespillerne lader som ingenting og spiller videre, men de har stadig fået et chok og har skullet forholde sig til situationen. Kaster man derimod en tomat efter lærredet i en biografsal, vil filmen være fuldstændigt den samme; det har ikke udløst en reaktion (ud over at man nok bliver smidt ud af salen, ligesom man ville blive, hvis man kastede ting efter skuespillerne i teatret i dag – engang var vores teaterkultur lidt anderledes, se evt. boksen til venstre).

Hvad synes I?

Men hvad så med filmede forestillinger? Hvad så med en streaming, som den I så af *Verden er væltet*? I var ikke i samme rum som Tobias (og kunne ikke kaste tomater på ham, hvad han nok også er meget glad for) men en stor del af forestillingen blev spillet for jer live. Hvilken forskel gør det? Tror I, oplevelsen havde været anderledes, hvis I havde set den på film og kunnet spole, trykke pause osv.? Diskutér disse spørgsmål i klassen, og sammenlign jeres oplevelse med streamingen med det at gå fysisk i teatret.

Hvad kendetegner teater for jer?

Forestillingsanalyse

Introduktion

At analysere en teaterforestilling er meget anderledes end f.eks. at analysere et billede eller en tekst. Teaterforestillingen er en begivenhed og ikke et objekt, man kan genbesøge; forestillingen er sådan set forsvundet, når man går i gang med analysen. Derfor er det en god idé at skrive så meget ned om forestillingen som muligt, mens man kan huske det. Nogle har glæde af at tage noter under forestillingen, mens det for andre forstyrrer oplevelsen. En god mulighed er i stedet at skrive en **erindringsprotokol**, efter man har set forestillingen. En erindringsprotokol er en tekst, hvor man i frit flow skriver alt det ned, man kan huske om oplevelsen. Det er kun én selv, der skal læse erindringsprotokollen, og den må meget gerne være subjektiv og fokusere på, hvordan forestillingen påvirkede én (ikke hvad man synes om den). Selve analysen går så ud på at finde ud af, *hvorfor* forestillingen virkede, som den gjorde.

At analysere en forestilling kan være et uendeligt arbejde, hvis man skal til bunds i alle detaljer og afkroge. Derfor er det vigtigt at arbejde ud fra et **undersøgelsesspørgsmål**, så man hele tiden holder sig for øje, *hvorfor* man analyserer forestillingen, og hvad man gerne vil finde ud af.

Fremgangsmåde

1. Erindringsprotokol

Start med at sætte et ur på 10 minutter og skriv løs, indtil det ringer. Skriv alt ned, du kan huske fra forestillingen, inkl. dine egne reaktioner og tanker om det, du så.

2. Første helhedsindtryk

Læs din erindringsprotokol igennem og skriv derefter et par linjer (det behøves ikke være mere end 3-4 sætninger), hvor du opsummerer forestillingen som helhed.

Hvad var dit umiddelbare helhedsindtryk af forestillingen? Se evt. eksempel nedenfor.

3. Undersøgelsesspørgsmål

På baggrund af din erindringsprotokol og første helhedsindtryk har du nu en idé om, hvad i forestillingen, der har interesseret eller måske undret dig. Formulér et klart spørgsmål, du kan bruge som udgangspunkt for din undersøgelse.

4. Analyse

Så er du klar til at analysere og arbejde hen mod at besvare dit undersøgelsesspørgsmål. En fremgangsmåde kan være at bruge den franske teaterforsker Patrice Pavis' spørgeskema (se næste side) – men gå kun i dybden med de spørgsmål, der er relevante for din analyse.

5. Konklusion/andet helhedsindtryk

Til sidst svarer du så på dit undersøgelsesspørgsmål på baggrund af det, du nåede frem til i analysen. På den måde laver du en ny og uddybet sammenfatning af forestillingen.

Eksempel – analyse af *Karantæne*, online-forestilling, Det Kongelige Teater, 9. april 2020

Første helhedsindtryk Karantæne sætter ord og ansigter på den frygt og forvirring, man kan opleve på grund af coronapandemien. Forestillingen præsenterer publikum for frustrationer ved nedlukningen, som de fleste må kunne genkende, og understreger situationens alvor. Særligt interessant ved forestillingen er for mig dens forsøg på at skabe nærvær og fællesskab i en ellers meget distanceret situation.

Undersøgelsesspørgsmål Hvordan forsøger forestillingen at skabe nærvær mellem skuespillere og publikum, når de ikke er til stede i samme fysiske rum?

Andet helhedsindtryk Karantæne skaber nærvær og fællesskabsfølelse mellem publikum og skuespillere ved at sætte fokus på, at vi alle er i samme situation, bl.a. ved at referere til ting, der er genkendelige for publikum. Tilskueren føres med ind i private zoom-samtaler hos karaktererne, så man føler sig meget tæt på dem, selvom de er i et helt andet rum. Karantæne vil minde os om, hvor meget vi alle har til fælles, og handler om at fællesskabet netop nu er det vigtigste, vi har.

Arbejdsark

Pavis' spørgeskema (bearbejdet)

Noter

1. General diskussion af forestillingen

- a) hvad er forholdet mellem forestillingens forskellige elementer (lys, lyd, kostumer, scenografi osv.)?

2. Scenografi

- a) hvilke(n) form for rum er i spil?
- b) beskriv farver, former, overordnet visuelt udtryk?

3. Lys og video

- a) hvilken funktion har lyset?
- b) hvilken funktion har videoen?
- c) hvordan er relationen mellem skuespilleren og videoen?

4. Rekvisitter og kostumer

- a) hvilke rekvisitter er anvendt og hvilken funktion har de?
- b) hvilke former for kostumer bliver brugt?

5. Skuespillerens fremtræden

- a) hvad er relationen mellem skuespiller og rolle?
- b) hvilke typer af gestik og mimik anvendes?
- c) hvordan bruger skuespilleren sin stemme?

6. Musik og lydeffekter

- a) hvilke typer af lydeffekter anvendes – og hvordan?
- b) hvilke typer af musik?
- c) hvilken rolle spiller lyd og musik?

7. Teksten

- a) hvilken rolle spiller dramateksten (hvis der er en)?
- b) hvordan er relationen mellem teksten og de visuelle og lydige virkemidler?

9. Publikum

- a) hvilke forventninger havde du til forestillingen?
- b) hvilken relation etablerede forestillingen mellem skuespilleren, rollen og publikum?